



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-11-10

Diarienummer 2023-19096

Handläggare

Jenny Toth

Telefon: 031-368 38 84

E-post: jenny.toth@miljo.goteborg.se

Yttrande till kommunstyrelsen över samråd om förslag till ändrade havsplaner, SLK 0791/23

Förslag till beslut

Miljö- och klimatnämnden skickar över miljöförvaltningens tjänsteutlåtande, som eget yttrande över remiss om samråd om förslag till ändrade havsplaner, till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har skickat remissen till miljö- och klimatnämnden för besvarande senast 30 oktober. Miljö- och klimatnämnden har beviljats förlängd remisstid till den 24 november för behandling i miljö- och klimatnämnden den 21 november 2023.

Remissen är en inbjudan från Havs- och vattenmyndigheten (HaV) till samråd om förslag till ändrade havsplaner samt konsekvensbeskrivning av förslagen. De ändringar som nu föreslås är resultatet av ett regeringsuppdrag, där HaV fick i uppdrag att uppdatera planerna med syfte att skapa förutsättningar för ökad energiutvinning i havet, i form av havsbaserad vindkraft. Förslagen omfattar utpekandet av energiområden som har potential att bidra med 101 Terawattimmar (TWh) fossilfri el, samt ytterligare alternativa områden med 279 TWh fossilfri el.

Miljöförvaltningen bedömer att havsplanerna är ett viktigt bidrag i att möjliggöra en snabb och effektiv regional och nationell utbyggnad av vindkraften. Pågående revidering är viktig för att lyfta och hantera de målkonflikter som finns kring nyttjande av havsområden. Några av miljöförvaltningens synpunkter sammanfattas i punktlistan nedan.

- De nationella havsplanerna bör utvecklas så att de genom sin planering av nyttjande väsentligt bidrar till att uppnå god miljöstatus i svenska havsområden.
- De nationella havsplanerna bör inkludera även lokala miljömål.
- HaV behöver utreda effekter på flyttande, häckande, rastande eller övervintrande fåglar och göra bedömningar av kumulativa effekter, redan i planeringsskedet.
- Om effekter på fågellivet inte med säkerhet kan bedömas bör försiktighetsprincipen råda, och till exempel områden som används som flyttfågelstråk inte pekas ut som områden där vindkraften kan byggas ut. Det gäller till exempel delar av V357 och V359.

- Det bör framgå mer tydligt i planen var det är viktigt att hålla etableringstakten nere på grund av de osäkerheter som finns kring konsekvenser på djurlivet.
- Planen bör justeras i havsplanområde V319 (Sjöövningssområde Känsö, Vinga Väster) så att detta område omfattas av särskild hänsyn till höga naturvärden.
- Ett nationellt övervakningsprogram bör påbörjas redan innan planerna träder i kraft för att det ska vara möjligt att upptäcka effekter i miljön på grund av de användningar som planen vägleder om.
- Konsekvensbedömningen bör kvantifiera fler kostnader och nyttor och omfatta en bredare analys om konsekvenser för de aktörer som efterfrågar den energiutvinning som havsplanerna pekar ut.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De aspekter som miljöförvaltningen har funnit när det gäller den ekonomiska dimensionen finns beskrivna under rubriken Kostnader och nyttor.

Bedömning ur ekologisk dimension

Bedömningen ur ekologisk dimension utvecklas under rubriken Förvaltningens synpunkter.

Bedömning ur social dimension

Miljöförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån den sociala dimensionen.

Bilaga

1. [Länk till remiss Förslag till ändrade havsplaner 2023, Havs- och vattenmyndigheten](#)

Ärendet

Kommunstyrelsen har gett miljö- och klimatnämnden möjlighet att yttra sig över remiss över Havs- och vattenmyndighetens samråd om förslag till ändrade havsplaner senast den 30 oktober 2023.

Miljöförvaltningen har begärt och fått förlängd remisstid till den 24 november 2023 för behandling i miljö- och klimatnämnden den 21 november 2023.

Miljöförvaltningen har bedömt förslagen i remissen och tagit fram förslag till yttrande som redovisas i detta tjänsteutlåtande.

Beskrivning av ärendet

Remissen är en inbjudan från Havs- och vattenmyndigheten (HaV) till samråd om förslag till ändrade havsplaner samt konsekvensbeskrivning av förslagen. HaV vill i samrådet ha in förbättringsförslag samt svar på följande frågor:

- Hur ser ni på förslagen till energiområden samt alternativa energiområden?
- Finns det ytterligare konsekvenser som behöver uppmärksammas, utöver de som tas upp i miljökonsekvensbeskrivningarna? I så fall vilka?
- Hur kan vi förbättra förslagen i övrigt?

Havsplanerna är strategiska dokument som ger vägledning kring vad som är den bästa användningen av havet. Syftet med havsplanerna är att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling genom att:

- god miljöstatus i havsmiljön nås och upprätthålls,
- havets resurser används hållbart så att havsanknutna näringar kan utvecklas,
- samexistens främjas mellan olika verksamheter och användningsområden.

Planerna är uppdelade i tre delområden: Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. I planerna framgår vilken eller vilka användningar som har företräde framför andra användningar i ett område. Planerna ger också vägledning om vilken anpassning som behövs för att de olika intressena ska samexistera inom vissa områden.

Samtidigt som regeringen beslutade om de nu gällande havsplanerna gav de HaV i uppdrag att i samverkan med flera statliga myndigheter revidera planerna.

Revisionen syftar till att möjliggöra energiutvinning, via vindkraft, i havet med ytterligare 90 TWh, utöver de 20 till 30 TWh som ryms i de befintliga planerna. Målet är att möta Sveriges ökade behov av elenergi som beräknas uppgå till 300 TWh per år 2045 jämfört med dagens cirka 140 TWh.

Miljö- och klimatnämnden har tidigare yttrat sig över de nu gällande havsplanerna i olika skeden, senast i granskningsskedet, 2019-05-21 § 111, MKN-2019-4708.

Havs- och vattenmyndighetens förslag till reviderade havsplaner

De användningar som markeras i plankartorna i förslaget är: försvar, sjöfart, utredningsområde sjöfart, yrkesfiske, natur, kultur, rekreation, sandutvinning, utredningsområde sandutvinning, elöverföring, energiutvinning, utredningsområde

energiutvinning samt generell användning. Utredningsområden är områden där det finns frågor att utreda vidare innan energiutvinning kan ske. Sådan utredning kan ske i planeringsprocess eller vid prövning.

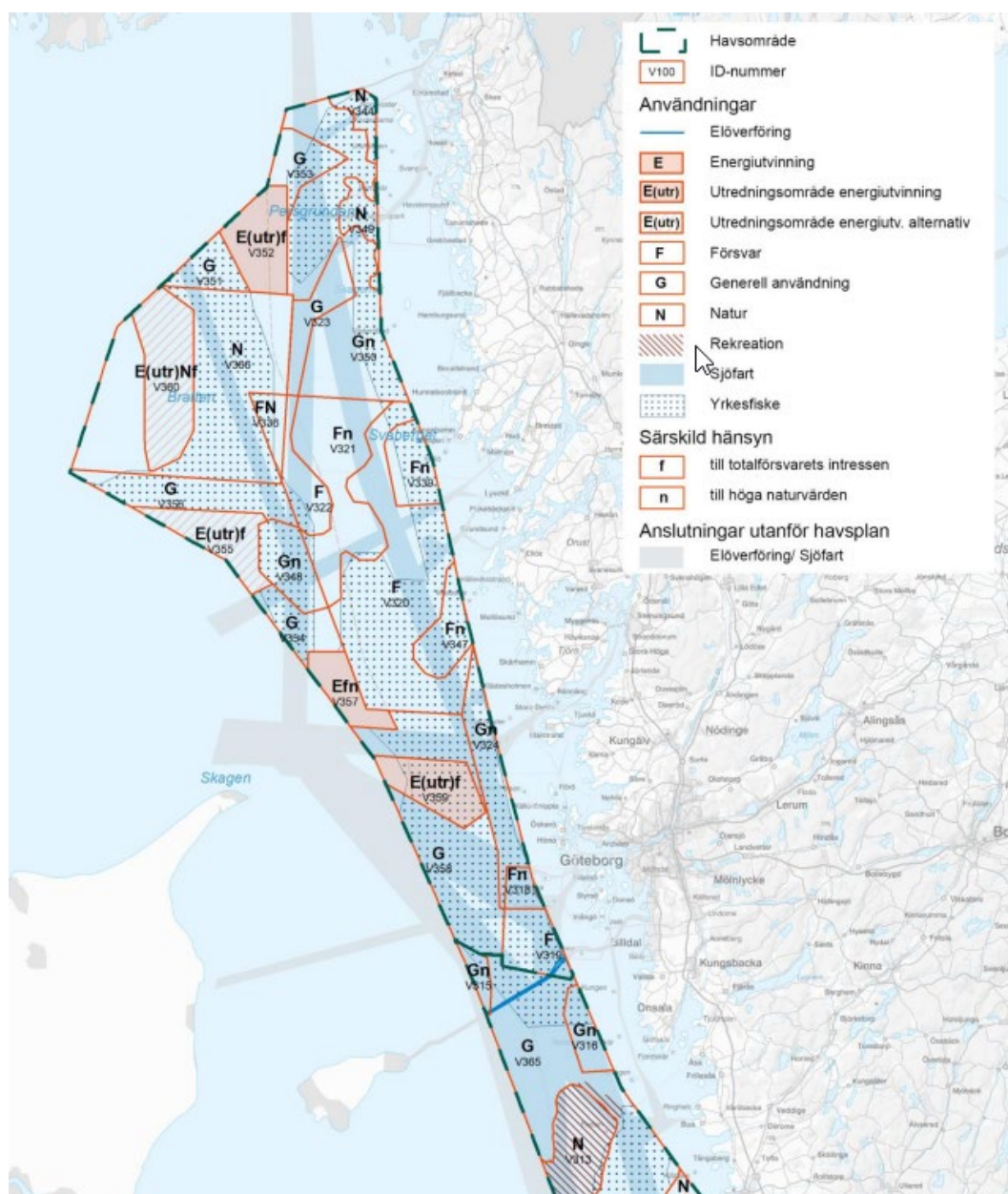
Förslagen för de tre havsområdena omfattar utpekandet av 24 energiområden som har potential att bidra med 101 TWh. Eftersom detta innebär att målet på 120 TWh inte nås föreslås ytterligare utredningsområden och alternativa utredningsområden med potential till 279 TWh fossilfri el. De alternativa områdena kan ses som möjliga ersättningar eller komplement till föreslagna områden.

För att nå målsättningen med havsplanerna behöver flera av de alternativa områdena bli förslag till områden för energiutvinning. Eftersom havsplanerna är vägledande och bygger på översiktliga överväganden innebär det inte att alla områden för energiutvinning i havsplanerna kan byggas ut eller byggas ut i sin helhet. Att havsplanerna anger företräde bereder möjligheter för kommande beslut. I senare tillståndsprocesser prövas energiprojekten, och då ställs krav för anpassning i förhållande till bland annat lokala förutsättningar och planerad verksamhet.

Göteborgs Stad ligger i anslutning till planområdet för norra Västerhavet. I de nu gällande planerna finns inga områden utpekade för energiutvinning i norra Västerhavet. I det nya förslaget finns ett område som är utpekade för energiutvinning (V357), två utredningsområden (V352, V359) samt två alternativa utredningsområden (V355, V360), se figur 1. Eventuell vindkraftsetablering i samtliga fem områden bedöms ge stor samlad negativ påverkan för yrkesfisket och för framkomligheten, och därför redovisas två av områdena som alternativområden.

I V357 anges att särskilda hänsyn behöver tas till höga naturvärden och totalförsvarets intressen. I området finns en flyttfågelkorridor mellan Sverige och Danmark. I de områden som pekats ut som utredningsområden eller alternativa utredningsområden behövs vidare analys utifrån påverkan på totalförsvarets intressen och i V359 finns risk för påverkan på flyttande fåglar. I V360 krävs även en Natura 2000-prövning eftersom det ligger inom Natura 2000-området Bratten.

I arbetet med revidering av havsplanerna har HaV även sett över områden med särskilt höga naturvärden, som i plankartan betecknas med lilla n. Det finns ett nytt område med särskild hänsyn till höga naturvärden i norra Västerhavet, område V357, för att stärka hänsyn till fågellivet. Där ska alltså särskild hänsyn tas till höga naturvärden vid förvaltning, planering och tillståndsprövning.



Figur 1 Plankarta över Norra Västerhavet. Bild från HaVs Förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet Samrådsversion 2023 09 14. Kartan är också tillgänglig på HaVs webbplats om samrådet, se tjänsteutlåtandets bilaga.

Konsekvensbeskrivning

Konsekvenserna av havsplanerna bedöms utifrån ekologiska, ekonomiska och sociala perspektiv. Havsbaserad vindkraftsetablering, enligt vägledningen om energiutvinning, bedöms medföra risk för negativa effekter på flyttfågel samt häckande, rastande och övervintrande fågel.

I havsplaneförslaget utökas antalet områden med särskild hänsyn till höga naturvärden, som delvis pekas ut i syfte att stärka skydd av sjöfågel och flyttfågel. Stärkt skydd anses kunna ta form av krav på försiktighetsåtgärder vid tillståndsprövning av vindkraft eller annan tillståndspliktig verksamhet i dessa områden.

Påverkan på havsbotten bedöms bli obetydlig, men risk för skada på skyddade naturtyper behöver undersökas lokalt. Störning av marina däggdjur bedöms kunna förekomma i

samband med anläggning av havsbaserad vindkraft. Långtidseffekterna på marina däggdjur under driftsfasen är otillräckligt studerade, vilket motiverar försiktighet i etableringstakt och koncentration av vindkraftsprojekt i områden som är viktiga för marina däggdjur. Fisklarver kan påverkas negativt genom grumling vid anläggnings- och nedmonteringsfas. Risken anses kunna minimeras genom anpassning i tid. Fisk, bottenmiljöer och marina däggdjur kan gynnas om fisket begränsas inom vindkraftsparker.

Utsläpp av luftburna föroreningar och växthusgaser kan öka till följd av fartygstrafik som är nödvändig för anläggning, underhåll och nedmontering av vindkraftsparker, men effektstorleken är inte möjlig att uppskatta. Positiva effekter för klimatet anses samtidigt kunna uppstå genom utökad produktion av fossilfri el.

De ekonomiska konsekvenser som lyfts i konsekvensbeskrivningen för norra Västerhavet är att det finns en marginell till liten ekonomisk potential för energiutvinning i områdena V352, V357 och V359. I de alternativa energiutvinningsområdena är det en marginell ekonomisk potential för energiutvinning. Den ekonomiska potentialen är större i utpekade områden i södra Västerhavet.

De ekonomiska effekterna på fisket bedöms bli marginella till små. Konsekvenserna för livsmedelsförsörjningen från havet, fiskhamnar och kustsamhällen kan dock vara betydande och bör tas i beaktning vid prövning av vindkraftsprojekt.

Konsekvensbedömningen slår fast att faktaunderlag om vindkraftens ekonomiska effekter för besöksnäringen i ett lokalt och regionalt perspektiv är bristfällig och behöver kompletteras.

För norra Västerhavet ser HaV ingen risk för befolkningen eller människors hälsa, när det gäller sociala konsekvenser. En högre risk för sjöolyckor kan dock indirekt medföra en högre risk för negativa effekter på människors hälsa.

I norra Västerhavet i kustbandet utanför Kungälv och Tjörn finns energiområdena V357 och V359. Dessa bedöms kunna ha negativ påverkan på riksintresseanspråk för friluftsliv i områdena Södra Bohuslänns kust, och Göteborgs skärgård.

Förvaltningens bedömning

Havsplanen för Västerhavet är uppdelad i två delar, norra och södra, där Göteborg ingår i norra. Miljöförvaltningens granskning har fokuserats till planen och konsekvensbeskrivningen för norra Västerhavet.

Klimat och energi

Miljöförvaltningen bedömer att en snabb och effektiv regional och nationell utbyggnad av vindkraften och elnäten är avgörande för att möjliggöra övergången till förnybar energi och för att uppfylla Göteborgs Stads miljö- och klimatmål. Förvaltningen bedömer att havsplanerna är ett viktigt bidrag till att möjliggöra detta, och att pågående revidering av havsplanerna är viktig för att lyfta och hantera de målkonflikter som finns kring nyttjande av havsområden.

Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021-2030¹ anger att den el som produceras måste vara förnybar. Staden importerar dock 90 procent av den el som förbrukas av

¹[Miljö- och klimatprogrammet - Miljö och klimat Göteborg 2030 - Göteborgs Stad \(goteborg.se\)](https://www.goteborg.se/om-goteborg/planer-och-program/miljo-och-klimat/miljo-och-klimatprogrammet-2021-2030)

Göteborgssamhället idag. Därför är det viktigt att även den el som produceras utanför Göteborgs kommungräns är förnybar. Det är också angeläget att elnätet förstärks och byggs ut i den takt som krävs i hela landet för att elen ska kunna nå elkunderna i Göteborg. För att den utbyggnaden ska kunna planeras behöver det vara tydligt var den tillkommande förnybara elen ska produceras.

Miljöförvaltningen bedömer att de nationella havsplanerna bör inkludera även lokala miljömål. Göteborg är en av flera europeiska städer som ska bli klimatneutrala till 2030. Dessa mål är mer ambitiösa än EU:s och de nationella övergripande klimatmålen. Genom att inkludera de lokala perspektiven i havsplanerna kan förutsättningarna för att Göteborg ska bli klimat neutralt 2030 förbättras. Den nationella klimatomställningen går för långsamt och det kumulativa utsläppsutrymmet krymper för varje år som går. Det räcker inte med att minska utsläppen dramatiskt om 10 eller 15 år, eftersom risken då är att det kumulativa utsläppsutrymmet övertrasseras. För att städer som Göteborg ska kunna gå före och minska utsläppen i snabbare takt än vad de nationella målen kräver, är det viktigt att göteborgssamhället får rätt förutsättningar för att möjliggöra omställningen i en snabbare takt.

Om vindkraftsparker ska kunna etableras i Västerhavet i samexistens med andra intressen behövs en samordning av planerade vindkraftsprojekt så att platser kan väljas med minsta intrång och olägenhet för miljön samtidigt som ytterligare förnybar el kan produceras. Miljöförvaltningen bedömer att det är av stor betydelse att möjliggörandet av ytterligare elproduktion från havsbaserad vindkraft och de sammanlagda konsekvenserna av detta kan bli granskade i ett sammanhang. Förvaltningen bedömer att det är det pågående arbetet med revideringen av havsplanen som bäst har förutsättningar att göra denna samordning och att förslagen till energiproduktion som pekats ut till samrådet är en god ansats.

Fågellivet

Havsplanernas vägledning om energiutvinning bedöms i konsekvensbeskrivningen medföra risk för negativa effekter på flyttfågel och häckande, rastande eller övervintrande fågel. Risk för betydande negativa effekter är störst där energiområden står mitt i smala passager över hav, så kallade flaskhalsar. Planen anger att barriäreffekter behöver undersökas, särskilt vid utbyggnad på flera områden samtidigt och med hänsyn till planerade vindkraftsprojekt i grannländerna. I syfte att kunna undvika vindkraft i känsliga områden och därmed bli mer tydlig i sin vägledning och minska risken för negativa effekter på fågellivet bedömer miljöförvaltningen att HaV behöver utföra sådana undersökningar, och i bedömningar av kumulativa effekter, redan i planeringsskedet. Även effekter av vindkraftsparker på häckande och födosökande fåglar (undanträngningseffekter och barriäreffekter) bör utredas mer. På så vis skulle planerna kunna undvika vindkraft i känsliga områden och därmed bli mer tydlig i sin vägledning och minska risken för negativa effekter på fågellivet. Om effekter på fågellivet inte med säkerhet kan bedömas anser miljöförvaltningen att försiktighetsprincipen bör råda, där till exempel områden som används som flyttfågelstråk inte pekas ut som områden där vindkraften kan byggas ut. Det gäller till exempel delar av V357 och V359.

Påverkan från buller

Konsekvensbeskrivningen anger att långtidseffekterna av buller under vatten på marina däggdjur under driftsfas är otillräckligt studerade. Detta motiverar försiktighet i etableringstakten och undvikande av ett stort antal vindkraftsprojekt i områden som är

viktiga för till exempel tumlare. Miljöförvaltningen bedömer att det bör framgå mer tydligt i planen var det är viktigt att hålla etableringstakten nere på grund av de osäkerheter som finns kring konsekvenser på djurlivet. Det behöver också framgå hur ny kunskap om undervattensbuller och dess påverkan på däggdjur kan kopplas till planen under kommande planeringsperiod.

Miljöförvaltningen bedömer att om nya sjöfartsrutter behöver etableras i tidigare opåverkade områden på grund av utbyggnad av vindkraft, bör negativa konsekvenser av buller under vatten och buller i närhet till bostäder från sjöfarten i dessa områden utredas.

I några delar av konsekvensbeskrivningen ser miljöförvaltningen behov av förtydliganden:

- Kap. 4.1.2 Effekter på vatten och luft: Beskriv i detta kapitel att anläggning och nedmontering av vindkraft kan leda till undervattensbuller.
- Kap. 4.3.3 Effekter på friluftsliv och turism: Beskriv luftburet buller och påverkan på friluftsområden, samt vilka riktvärden som finns.
- S 83 om miljömässiga effekter både i stycket om knubbsäl och tumlare: förtydliga att det är skadelindrande *bullerskyddsåtgärder* som krävs för att minimera effekterna på dessa marina däggdjur.

Måluppfyllelse havsmiljödirektivet

Hav och vattenmyndighetens bedömning om havsmiljöns tillstånd är att Sveriges havsområden inte är hållbart nyttjade och att god miljöstatus inte uppnås för marina däggdjur, sjöfåglar och marina fiskar. Ett av syftena med de nationella havsplanerna är att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling genom att god miljöstatus i havsmiljön nås och upprätthålls. I kapitel fem i konsekvensbeskrivningen framgår det att havsplanerna inte ger någon effekt för de flesta deskriptorer, eller har negativ effekt när det gäller att uppnå god miljöstatus enligt havsmiljödirektivet och ramdirektivet för vatten. För fåglar har planerna medelstor negativ effekt. För marina däggdjur finns en marginell negativ effekt på påverkan på populationer och liten positiv effekt när det gäller dödlighet till följd av bifångst. Negativa effekter förväntas också på hydrografiska förhållanden samt undervattensbuller. Marginell positiv effekt bedöms för bentiska miljöer.

Sammantaget bedömer miljöförvaltningen att de nationella havsplanerna bör utvecklas så att de genom sin planering av nyttjande väsentligt bidrar till att uppnå god miljöstatus i svenska havsområden. Kunskaperna om miljöpåverkan från fisket och försvaret, som har företräde i stora havsområden behöver utvecklas och användas mer i planeringsarbetet. Det kan handla till exempel om buller under vatten, både impulsivt och kontinuerligt. Det är dessutom redan i dagsläget känt att bottentrålning är en fiskemetod som ger negativ miljöpåverkan och som miljöförvaltningen bedömer bör begränsas. Fisket provas inte heller som miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken, varför havsplanerna blir särskilt viktiga när det gäller att begränsa miljöpåverkan.

Övervakningsprogram

I kapitel ett i förslaget till havsplaner framgår att ”när det gäller uppföljning enligt miljöbalken ska Havs- och vattenmyndigheten särskilt följa upp och utvärdera den miljöpåverkan som planerna i praktiken medför”. I kapitel sex i konsekvensbeskrivningen framgår att ett sådant nationellt övervakningsprogram ännu inte är utformat.

Miljöförvaltningen bedömer att det är viktigt att ett sådant nationellt övervakningsprogram utformas, finansieras och påbörjas redan innan planerna träder i kraft för att det ska vara möjligt att upptäcka effekter i miljön på grund av de användningar som planen vägleder om. Detta för bland annat fåglar och marina däggdjur, men även för främmande invasiva arter. Även effekter på fysikalisk-kemiska förhållande behöver klargöras och följas över tid.

Särskild hänsyn till höga naturvärden

Förslaget till revidering av havsplanerna har fokus på att hitta nya områden där energiutvinning med vindkraft är möjlig, men även områden med behov av särskild hänsyn till höga naturvärden har setts över. Miljöförvaltningen bedömer att planen bör justeras i havsplanområde V319 (Sjöövningssområde Käsö, Vinga Väster) så att detta område omfattas av särskild hänsyn till höga naturvärden. Området ligger väster om Billdal, och det är försvaret, yrkesfisket, sjöfarten och elöverföring som har företräde och ska kunna samexistera där. Det finns höga naturvärden inom området och Länsstyrelsen har identifierat en marin värdestrakt i området, som benämns MVO 22 Vanguarders grund och Tistlarna. Området, som är värdestrakt för bland annat koraller och sjöpennor och övervintringsområde för sjöfågel, kan ses i länsstyrelsens geografiska informationssystem för Grön infrastruktur².

I Naturvårdsverkets rapport Undersökning av utsjöbankar (rapport 6385) beskrivs att Vanguarders grund har höga naturvärden kopplade till algfloran, och förekomsten av maerl³, som annars bara återfinns på två andra utsjöbankar (Fladen och Lilla Middelgrund). I Rapporten Strategi för skydd och förvaltning av marina miljöer och arter i Västerhavet (Länsstyrelsen Västra Götaland, Rapport 2020:14) beskriver länsstyrelsen att de inom de närmsta åren ska arbeta med att inrätta naturreservat för Vanguarders grund väster om Tistlarna. Miljöförvaltningen bedömer mot bakgrund av ovanstående att inom område V319 bör särskild hänsyn tas till höga naturvärden, och området bör därför betecknas med n i plankartan.

I Västerhavet har HaV inte kunnat identifiera klimattillflykter⁴ på grund av begränsad datatillgång. Med tanke på pågående klimatförändring och förlust av biologisk mångfald vill miljöförvaltningen betona vikten av att HaV behöver få möjlighet att prioritera framtagande av data när det gäller klimattillflykter, så att sådana kan identifieras och skyddas i Västerhavet.

Kostnader och nyttor

Miljöförvaltningen anser att konsekvensbedömningen för Västerhavet adresserat viktiga risker, nyttor och kostnader. Samtidigt är det svårt att dra någon slutsats kring den samlade bedömningen för realistisk potential av elproduktion från havsbaserad vindkraft i Västerhavet. Utredningen bedömer en nytta (energiproduktion) och en kostnad (uteblivna intäkter för fiskerinäringen) kvantitativt. Övriga kostnader och nyttor i utredningen bedöms kvalitativt. Ett sådant angreppssätt riskerar att sätta ett skevt fokus på samhällsnyttan när andra miljöskador och -nyttor inte kan bedömas på samma sätt. Det kan i sin tur försvåra för beslutsfattare när de behöver prioritera mellan olika kostnader

² [WebbGIS för Grön infrastruktur \(lansstyrelsen.se\)](https://webbGIS.för-grön-infrastruktur.se)

³ **Maerl** är namnet på kalkinlagrade rödalger som skapar så kallade maerlbäddar, ett habitat som stöder hög biologisk mångfald och är betydelsefulla för fiskrekrytering och biologisk mångfald.

⁴ **Klimattillflykter** är områden där effekten av klimatförändringen är liten i förhållande till omgivande livsmiljö, vilket möjliggör högre överlevnad av arter.

och nyttor samt mål och intressen. Miljöförvaltningen bedömer därför att konsekvensbeskrivningen bör kvantifiera fler kostnader och nyttor. Exempel på detta är att försöka kvantifiera nyttan av minskad bottentrålning; vilka och hur många arter som gynnas av detta, handlar det om hundratals eller tusentals individer inom respektive art och hur förhåller sig en sådan utveckling till nuvarande populationer? En sådan beskrivning kan med fördel sättas i ett tidsperspektiv, både historiskt och för framtiden. Om möjligt bör konsekvensbeskrivningen även monetärt värdera nyttan av ekosystemtjänster givet en viss positiv utveckling. Eller omvänt visa på kostnader för samhället genom minskade ekosystemtjänster givet en viss negativ utveckling. Detta för att balansera den samhällsekonomiska analysen och inte enbart presentera negativa effekter i termer av minskade intäkter. Ett annat exempel kan vara att på motsvarande sätt kvantifiera negativa konsekvenser för fågellivet till följd av att vindkraftsverk kommer på plats till havs. Dessa mer kvantitativa bedömningar kan exempelvis användas för att diskutera om eventuella anpassnings- eller kompensationsåtgärder (kostnader) för att främja annan måluppfyllelse bör eller kan tillämpas och i så fall vilken utsträckning.

Därtill saknar miljöförvaltningen en bredare analys om konsekvenser för de aktörer som efterfrågar den energiutvinning som havsplanerna pekar ut (privatpersoner, övrigt näringsliv och offentlig sektor). Konsekvensbeskrivningen bör också beskriva när i tid olika aktörer påverkas, beroende på om och när havsbaserad vindkraft kommer att byggas eller inte.

Giftfri miljö

Plastföroreningar i haven nämns som ett växande problem i konsekvensbeskrivningen i kapitlet om nuläge och nollalternativ, under rubriken 7.4 Kemiska förhållanden. Det framgår dock inte om HaV gjort någon bedömning av risk för spridning av plast eller mikroplast från vindkraftparker. Frågan om spridning av mikroplaster från vindkraftverk har funnits med i samhällsdebatten på senare tid.

Miljöförvaltningen bedömer att det bör läggas till ett stycke i konsekvensbedömningen om vad som är känt genom forskning när det gäller riskerna för spridning av mikroplaster från vindkraftparker, samt hur dessa risker bedöms av HaV när det gäller kumulativa effekter av storskalig utbyggnad av vindkraft motsvarande vägledning i havsplanerna.

Översiktsplanering

I Göteborgs Stads budget för 2023 har stadsbyggnadsnämnden fått i uppdrag att tillföra ett tematiskt tillägg till Göteborgs Stads Översiktsplan 2022 för produktion och lagring av förnybar energi, där havsbaserad vindkraft ingår. I det uppdraget ska staden peka ut lämpliga platser för havsbaserad vindkraft. Miljöförvaltningen bedömer att revideringsarbetet med havsplanerna kommer utgöra ett bra kunskapsunderlag i det arbetet.

Övrigt

HaV planerar att förlägga remisstiden för granskning av planerna till perioden mellan maj och augusti 2024. I Göteborgs Stad behöver ett sådant granskningsyttrande beredas politiskt i två steg, först hos ett antal berörda nämnder/styrelser och sedan i kommunstyrelsen. Remisstiden för granskning behöver förlängas för att möjliggöra detta, alternativt inte förläggas till den period då de flesta semestrar infaller och politiska sammanträden genomförs glesare.

Anna Ledin
Direktör

Marcus Jahnke
Avdelningschef